Declaració de Vigo:
Les Agrupacions Europees de Cooperació Territorial Ibèriques, unides per reforçar una Europa més propera a la seva ciutadania

Les Agrupacions Europees de Cooperació Territorial (AECT) constitueixen una eina jurídica singular en el marc institucional de la Unió Europea (UE), capaces d'operar com a laboratoris de governança europea, traductores de polítiques comunitàries al context local, i catalitzadores de solucions adaptades als desafiaments específics de les regions fronteres i la seva legitimitat territorial. articular respostes concretes en àmbits com la mobilitat, els serveis públics compartits, la sostenibilitat ambiental i la gestió de crisis.

El Reglament (CE) núm. 1082/2006, modificat pel R. (UE) núm. 1302/2013 que regula les Agrupacions Europees de Cooperació Territorial (AECT) ja estableix que aquestes tindran per objectiu facilitar i fomentar entre els seus membres la cooperació transfronterera, transnacional i/o interregional, amb la finalitat exclusiva de reforçar cohesió econòmica i social.

Aquesta Declaració busca consolidar el paper de les AECT com a actors clau en la governança multinivell europea, promovent polítiques de cohesió que impulsin el desenvolupament de les regions transfrontereres i fomentin la integració comunitària.

1. És fonamental fomentar la visibilitat i el reconeixement de les Agrupacions Europees de Cooperació Territorial a nivell europeu. Això passa per un paraigua comú a la seva altura, és a dir, és essencial crear una estructura coordinadora que les agrupi i representi de manera unificada en l'àmbit europeu. Cal establir una **Plataforma Europea d'AECT** , gestionada per un organisme independent, o una xarxa de coordinació sota l'auspici de la Comissió Europea i/o Comitè de les Regions, per exemple. Aquesta plataforma ha d'actuar com a fòrum centralitzat per compartir bones pràctiques, impulsar projectes conjunts i dialogar directament amb les institucions comunitàries. A més, facilitaria la visibilitat internacional de les AECT, promovent el reconeixement del seu rol fonamental en la cooperació entre els territoris i el desenvolupament regional integrat.

2. Reconeixement de les AECT com a instruments clau per a la cooperació: les Agrupacions Europees de Cooperació Territorial són actors fonamentals en l'impuls de la cooperació entre els territoris i la cohesió europea. És indispensable que els programes europeus, particularment els relacionats amb la Cooperació Territorial, reconeguin, explícitament, les AECT com a socis preferents i estructurals, a causa de la seva singularitat jurídica, la seva dimensió

transnacional i la seva capacitat per representar interessos compartits. Aquesta consideració s'ha de reflectir a les convocatòries, els criteris d'elegibilitat i els mecanismes d'avaluació de projectes.

3. Així mateix, els Estats membres han de considerar les AECT en el momento d'elaborar tractats d'amistat o estratègies de cooperació territorial, assegurant-ne la participació activa en la presa de decisions, especialment pel que fa a la planificació conjunta ia la gestió eficient de recursos compartits.

4. Voluntat de creació d´una Xarxa d´AECT Ibèriques: Proposem l´establiment d´una xarxa que articuli les AECT de la Península Ibèrica, facilitant l´intercanvi d´experiències, recursos i estratègies comunes, que enforteixi l´impacte de la cooperació territorial.

5. Descentralització de Fons Europeus i augment del pressupost per a la Cooperació Territorial Europea. En línia amb allò acordat a la Declaració Interreg 35, sobre el futur d'Interreg , adoptada a la Conferència "Art of Cooperation ", a Budapest el 14 Novembre de 2024, i aprofundint-hi, és essencial mantenir la descentralització dels fons europeus, garantint que els recursos destinats a la Cooperació Territorial Europea (CTE).

6. En propers períodes de programació de fons comunitaris, ha de ser una prioritat el manteniment de les novetats implementades durant el període 2021-2027, com ara l'Objectiu Polític 5 (OP5), les àrees funcionals, l'objectiu Interreg i els petits projectes.

7. BRIDGEforEU : Les AECT com a Punts de Coordinació Transfronterera (PCT).
   Creació d'una xarxa de PCT: les AECT han de ser identificades com a punts de contacte i coordinació en el marc del Reglament BRIDGEforEU , actuant com a facilitadors en la detecció, l'anàlisi i la resolució d'obstacles transfronterers, en col·laboració amb les autoritats nacionals competents i amb suport institucional des de la Comissió Europea.

8. Estatut del Treballador transfronterer: com a primer pas , reconèixer un estatut específic per als treballadors d'AECT és fonamental per garantir drets laborals adequats i promoure l'estabilitat en la cooperació territorial. Aquest seria una manera experimental, pilot, segura i controlada de poder avançar , més a mitjà termini, cap a un estatut més general per al treballador transfronterer, demanda constant d'empresaris i treballadors.

9. Les Agrupacions Europees de Cooperació Territorial representen una eina única al panorama institucional europeu, amb la capacitat de traduir la integració europea en resultats tangibles per a les persones que viuen en regions frontereres amb unes singularitats que han de ser reconegudes . La flexibilitat jurídica, l'enfocament pragmàtic i la legitimitat territorial els permeten actuar com a autèntics laboratoris d'integració europea. Les AECT impulsen solucions innovadores adaptades als desafiaments reals dels seus territoris, des de la mobilitat sostenible i els serveis públics compartits fins a la gestió i la investigació conjunta de recursos naturals o la cooperació en emergències.

10. En un moment en què la Unió Europea busca reforçar la seva connexió amb la ciutadania i fer front a desafiaments globals amb respostes locals, les AECT es posicionen com a vehicles eficaços per a una Europa més cohesionada, resilient i solidària. A més, en fomentar la cooperació entre administracions, agents socials i econòmics de diferents països, les AECT promouen una governança més democràtica i participativa, sent un model replicable per a altres formes de cooperació regional al món.

Aquesta Declaració ha estat desenvolupada per :

- Euroregió Galícia-Nord de Portugal, AECT
- Euroregió Pirineus Mediterrani, AECT
- Euroregió Nova Aquitània Euskadi Navarra, AECT
- Pirineus- Pyrénées , AECT
- AECT Duero- Douro
- Eurocidade Chaves-Verín, AECT
- AECT Rio Minho
- Hospital de Cerdanya , AECT
- Lleó-Bragança , AECT
- ZASNET, AECT
- Eurociutat del Guadiana, AECT
- European Mycological Institute , AECT.